

Para integritet med säkerhet

Sveriges läkarförbund har genom kampanjen »PS.« velat ytterligare betona patientsäkerhetsfrågor i vården. Arbetet stöds av Svenska Läkaresällskapet. Den nationella IT-strategin, som inkluderar en nationell patientöversikt och ett nationellt sammanhållet journalsystem, kan komma att ge oss läkare ett starkare hjälpmedel och därmed också resultera i ökad patientsäkerhet. Om det fortsatta arbetet inriktas på systemens användarvänlighet, vårdgivarens arbetsmiljö och stöd för utbildning/forskning kan vi uppnå mycket för dagens och morgondagens patienter.

Trots mer än 10 år av utvecklingsarbete finns ännu inget som tyder på att någon datorjournal sparat tid och pengar i vården. Är det något som Sveriges läkarkår lärt sig är det att vänta framför skärmen. Sökandet av patientinformation kan vara så tidskrävande att det kan bli frestande att ge upp och nöja sig med bristfällig information, vilket förstås vore till men för patientsäkerheten. Det finns inga bevis på att patientsäkerheten förbättrats vid införandet av datoriserade journaler – snarast vittnar en mängd rapporter om motsatsen.

Den i somras antagna patientdatalagen hanterar dels vårdgivarens tillgång till relevanta uppgifter om patienten, dels patientens berättigade krav på integritet. Lagen är välkommen, men vi ser områden där vi kan känna oro över hur lagtexten ska tolkas i den praktiska vardagen, och där det behövs förtydliganden.

För det första har patienten rätt att begära spärning av alla uppgifter i sin journal. Detta gäller även i fall där blodsmitta, till exempel HIV, föreligger. Lagstiftningen måste snarast ses över på denna punkt, så att inte vårdgivare riskerar att komma till skada. Ett klagörande av patientdatalagens bestämmelser i relation till arbetsmiljölagen är angeläget.

För det andra befarar vi att både undervisning och forskning kan påverkas negativt. Möjligheten att läsa patientfall i utbildnings- och forskningssyfte, även vid ronder m m, måste tillgodoses i lag. Patientdatalagen, med ökad möjlighet till digital spårbarhet, kan annars få negativa konsekvenser för framtida läkares kompetens. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som beställare av befintliga och kommande journalsystem bör därför redan i kravspecifikationerna begära en »anonymiseringsfunktion«.

Ett område där vi inte fått gehör hos lagstiftaren är

Illustration: Annika Huett

våra synpunkter på kraven på snar signering och läsning av journalanteckning redan efter 14 dagar. För att läkare ska ges rimlig möjlighet att signera i tid kommer det att krävas att vårdgivaren genomför adekvata, och sannolikt kostnadsdrivande, förändringar av de dagliga rutinerna.

Som patient vill jag ha bästa möjliga vård som tänkas kan. Som medborgare vill jag samtidigt inte att vem som helst i sjukvårdsorganisationen ska kunna gå in och läsa min journal den dag jag blir sjuk. Integritetsfrågan är central, nu när den nationella patientöversikten byggs upp och vi genom ett musklick ska kunna hämta journaluppgifter från andra landsting. Den nya patientdatalagen garanterar då integriteten.

Vi får dock inte glömma att denna lag i huvudsak är skriven av friska, medelålders medborgare som själva befinner sig långt från att behöva vårdens resurser. Den åldriga, kroniskt sjuka eller den akut livsfarligt skadade patienten kanske inte värderar integritetsfrågan lika högt som önskemålet att vårdgivaren ska ha full och snabb tillgång till journaluppgifter för att kunna fatta medicinskt riktiga beslut.

Man får hoppas att de system som nu byggs upp även tar hänsyn till denna viktiga avvägning. Vi vill därför också betona att det datoriserade stödet för användarna nog måste följas upp och utvärderas, så att det får bästa tänkbara utformning.

»Lagen är välkommen, men vi ser områden där vi kan känna oro över hur lagtexten ska tolkas ...«

KARL OBRANT
ordförande i
Läkarförbundets
IT-råd, ledamot i
centralstyrelsen

GÖRAN PETERSSON
ordförande i Läkaresällskapet
IT-kommission

Jubileumsstämman med späckat program

Denna vecka är det dags för riksstämman i Göteborg, och eftersom Läkaresällskapet detta år fyller 200 år firas det med flera evenemang. Läkaryrket är ett kunskapsintensivt område, och professionen har ett ständigt behov av högkvalitativ fortbildning. Riksstämman är ett utmärkt tillfälle för sådan fortbildning men även för att träffa kolleger.

Läkarförbundet är självklart på plats och finns tillsammans med Läkartidningen i monter B 04:12. Välkommen att besöka oss – förtroendevalda och personal från kansliet kommer att finnas där för att svara på frågor om förbundets verksamhet. Vill ni kan

ni bara sitta ner och vila fötterna, ta en fika och diskutera med oss.

Läkarförbundet arrangerar flera symposier, och vi kommer också att delta i olika debatter. Vi startar på onsdag morgon med ett symposium om patientsäkerhet som inleds av Karin Wahlberg, gynekolog och deckarförfattare.

Samtidigt pågår ett symposium om hur SPUR-inspektion kan bli receptet för en framgångsrik ST. Torsdag förmiddag läggs fokus vid läkares fortbildning. Detta och mycket annat spännande väntar alla deltagare. Vi ses väl?

Eva Nilsson Bågenholm

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm